



HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen Middernachtmis van Kerstmis, dinsdag 25 december 2019

Jes. 9, 1-3.5-6 / Tit. 2, 11-14 / Lc. 2, 1-14

Broeders en zusters,
Goede vrienden,

Ik wens je graag een gezegend kerstfeest toe. Niet zomaar een leuk of een prettig kerstfeest. Neen, net iets anders en iets meer: een gezegend kerstfeest. Een kerstfeest dat spreekt van Gods zegen. Gods zegen over deze wereld, over onze samenleving en vooral over ons eigen leven. Gods zegen zoals die ons tegemoet komt in Jezus, het pasgeboren kind van Bethlehem. Een zegen als een belofte van nieuw leven en nieuwe nabijheid. Een zegen als een nieuwe melodie midden de drukte van onze samenleving.

Het kan er in onze samenleving heel lawaaierig aan toegaan. Enkele stemmen overheersen alle andere. Het geluid van de publieke opinie werkt als verlamdend. Wee de mens die een afwijkende stem laat horen! Een afwijkende stem: bijvoorbeeld over het begin en het einde van het leven, over armoede en rechtvaardigheid, over vreemdelingen en gastvrijheid, over samenleven en solidariteit, over geloof en gebed. Afwijkende stemmen maken weinig kans. Ze worden al vlug geneutraliseerd door het *'basso continuo'* van onze samenleving. Een donker geroffel dat alle genuanceerde geluiden overstemt. Waar is vandaag nog een genuanceerd en hoopvol geluid te horen?

Op het gerestaureerde Schyven-orgel van onze kathedraal zitten enkele merkwaardige en uitzonderlijke registers. Eén van deze registers, gesitueerd bij het voetklavier onderaan links, heeft als naam in het Frans: *'Effets d'orage'* – *'effect van donder'*. Ondertussen heeft Peter Vandevelde, de titularis van ons orgel, zijn plaats ingenomen en wil ik hem vragen dit register eens te laten horen. Hier komt het. (...) Heb je het gevoeld: het effect van de donder? Een ondoorzichtige en volumineuze klank vult heel de ruimte van de kathedraal. Gecombineerd met een soort "wauw" gevoel. Het heeft wel iets, zulk een gedonder! Je wordt er klein van. Je moet niets meer zeggen of zingen. Je bent overstemd. Je kan er niet tegenop. En dat is het juist! Alle nuance of verfijning verdwijnt in de overmacht van een monotoon geluid. Op zo'n geluid kan je niet zingen! Je schrikt ervan terug.

Gelukkig zit in ons Schyven-orgel nog een ander merkwaardig register. Het zit onderaan de rechterkant van het manuaal. Op de ronde toets staat geschreven, ook in het Frans: *'Voix angélique'* – *'Een stem van engelen'*. Peter, wil je deze toets eens indrukken? (...) Wat een verschil: van het 'effect van donder' naar 'een stem van engelen'! Geen "wauw" effect. Een subtiele toon, helder en broos, uit fijne orgelpijpen ergens verborgen in die gigantische kast vol robuust materiaal. Je moet maar durven! Eén tegen allen je fijne stem laten horen. Hoog en kwetsbaar. Zo begint ook het kerstverhaal uit het Evangelie:

met een *'Voix angélique'* – *'Een stem van engelen'*. Het was nacht en stil. Er was geen geluid van mensen meer te horen. Een engel verscheen aan de herders en zei: *'Vrees niet, want zie, ik verkondig u een vreugdevolle boodschap die bestemd is voor heel het volk. Heden is u een Redder geboren, Christus de Heer, in de stad van David. En dit zal voor u een teken zijn: gij zult het pasgeboren kind vinden in doeken gewikkeld en liggend in een kribbe'*. Geen overdonderend lawaai maar een 'stem van engelen'! Een zacht gezang in een duistere nacht. Zo komt een echte boodschap tot ons: met de broosheid van een engelenstem. Peter aan het orgel, wil je die *'Voix angélique'* – *'Een stem van engelen'* nog eens laten horen? (...)

Goede vrienden, wat wens ik u voor deze kerstdag? Dat je die stille stem mag horen. De stem van een engel die ook tot jou zegt: *'Heden is u een Redder geboren, Christus de Heer, in de stad van David. En dit zal voor u een teken zijn: gij zult het pasgeboren kind vinden in doeken gewikkeld en liggend in een kribbe'*. Geen groots lawaai maar een stille melodie die het verschil kan maken. Een stem die zegt: God houdt van je, zoals je hier vannacht zit en luistert. Een stem die je uitnodigt om voorzichtig mee te zingen of mee te neuriën. Mee met de engelen.

Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen